

EDINOST

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER OCTOBER 11, 1919, AT POST OFFICE AT CHICAGO, ILL., UNDER THE ACT OF MARCH 3rd 1879.

"EDINOST"

1849 W. 22. St.

Telephone:

Canal 98.

Chicago, Ill.

ZA RESNICO
IN PRAVICO.

Izhaja dvakrat
na teden.
Velja za celo
leto \$3.00
Published semy
weekly.
Subscription
\$3.00
yearly.

ŠTEV. (No.) 4

CHICAGO, ILL., TOREK, 31. MAJA, 1921.

LETO (VOL.) VII.

Published and distributed under permit (No. 320) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. — By the Order of the President A. S. Burleson, Postmaster General.

NAJNOVEJŠE VESTI.

NOV NAČRT.

Zavezniki si hočejo za 30 let zagotoviti nadzorstvo nad Gornjo Šlezijo.

Paris, 29. maja.—Najnovejši načrt, kako rešiti šlesko vprašanje, ne ri na to, naj se ozemlje med Poljsko in Nemčijo v soglasju z izidom ljudskega glasovanja razdeli na posamezne okraje ter naj se celo sporno ozemlje postavi za 30 let pod nadzorstvo posebne komisije. Ta načrt Nemcem ni posebno po godu, ker so do zadnjega upali, da se bodo s silo polastili, česar se niso mogli z zvijačo.

Angleške čete bodo odkorakale v Gornjo Šlezijo.

London, 29. maja.—Štirje bataljoni angleških čet v okupacijskem ozemlju ob Renu, so dobili naročilo, naj se podajo v Gornjo Šlezijo. V kratkem jim bodo sledile nadaljnje angleške čete. To je izjavil vladni govornik Austen Chamberlain v Spodnji hiši, ko so ga vprašali glede tega.

V Varšavi vlada velikansko vznemirjenje.

Varšava, 25. maja.—Kakor hitro je dospela v Varšavo vest, da so Nemci začeli z ofenzivo v Gornji Šleziji, je bil kabinet takoj sklican k izredni seji. Zunanji in poljedelski minister ta pri tej priliki demisionirala. Novica, da koraka 40 do 60 tisoč nemških vojakov proti Poljski je povzročila velikansko vznemirjenje.

KAKO SE DELA V CHICAŠKIH STAVBENIH KROGIH.

Poročali smo že enkrat o nečednih manipulacijah pri stavbinskih podjetjih. Te dni jo zopet prišlo veliko lepega na dan. Pred preiskovalno komisijo je inženir H. T. Douglas Jr. železniške družbe Chicago in Altona izpovedal, da je pri grajenju novega skladišča na Union — postaji vodstvo stavkajočih delavcev zahtevalo 16 tisoč dolarjev, kot mazilo; dobilo jih je 10 tisoč, bilo pa je vseeno zadovoljno in štrajk je ponehal.

Takisto je arhitekt Walter W. Alschlager kot priča pred komisijo izjavil, da mora previden podjetnik v Chicagi v proračun vedno vstaviti tudi svote, ki bi jih mogle posamezne strokovne zveze zahtevati, da se prepričajo žugajoči štrajki. — Druga priča, Goldberg izjavi, da je plačal kot podkupnino proti štrajkom pri zidanju Sovereign hotela: Charles Peters-u za zvezo hišnikov 2 tisoč dolarjev; Charles Wright-u za zvezo tesarjev 2500 dolarjev, Mike Artery-ju za zvezo voznikov en tisoč dolarjev, agentu steklarne 500 dolarjev, agentu za napravo lifta 500 dolarjev, agentu za elektriško vpepljavo 200 dolarjev.

Vpoklicane so še druge priče dobavniki kovinskega materijala, ki je moral plačati 25 tisoč dolarjev provizije od drugih 75 trgovcev z različnimi stavbenimi potrebščinami pridejo slične izjave tudi še pred preiskovalno komisijo, kako so si vsi znali na lahek način v škodo občinstva in na rovaž delavstva znatne kvote priskrbeti razni "prijatelji" delavstva in organizatorji štrajkov svojemu lastnemu žepu v prid.

ZOPET UDAREC ZA NAS UNIJSKE DELAVCE.

Kakor se poroča, vsi unijski voditelji delavstva ukazali poseben asessment 50c na vsakega člana unije za to, da bodo plačali odvjetnike, ki bodo branili pred sodiščem one delavske voditelje, katere je našla porota krive goljufije z delavskimi koristmi, ko so sprejemali visoke podkupnine, da so izdajali delavske koristi.

Sicer pravijo ti voditelji, da te poročilo ni resnično, vendar bomo to videli kmalu. Če so voditelji krivi in so se dali res podkupiti in izdajali naše koristi, naj bodo za to strogo kaznovani. To mora zahtevati vsak pošten delavec. Nesramno je pa od teh mož sedaj zahtevati od ubogega delavstva še asessment za njih obrambo. Goljufali so nas, ko so pa prišli pravici v roke, naj pa jim s svojimi žulji pomagamo na prosto, da nas bodo v prihodnje še bolj oskubili.

Delavci smo pa res reveži.

NASELJENIŠKA POSTAVA.

Kakor znano je pretekli teden predsednik Harding podpisal postavo, po kateri se bode za eno leto dovolilo v Ameriko priti samo eni tretjini naseljenec od vsakega naroda, onega števila, kolikor jih je bilo tukaj v Ameriko leta 1910.

Sedaj je predsednik Harding imenoval posebno komisijo v Washingtonu, ki ima nalogo, da določi natančno število naseljenec, koliko se jih bode od vsakega naroda pustilo v Ameriko.

Toda kakor povsodi drugod, tako skušajo nekateri tudi tukaj oškoditi v svojo korist druge narodnosti. Pri nas Slovencih, kakor je poročal lani Koledar "Ave Maria", so nas našteji pred desetimi leti nekako 160 tisoč. Po tem številu bi moglo v Ameriko priti sedaj nekako 4 tisoč nas Slovencev.

Vendar sedaj zahteva nemška Avstrija, da se Slovenci iz Koroške in del Štajerske, ki sedaj pripada Avstriji, štejejo ne med Slovence, temveč med Avstrijce, da bode tako smelo več Avstrijcev v Ameriko in manj Slovencev. Enako so nastopili Italijani s zahtevo, da Primorje ni Slovensko temveč Italijansko, da se mora tudi Primorske Slovence prišteti med Italijane. Naš poslanik v Washingtonu je že krepko nastopil za pravice tudi nas Slovencev, kakor čujemo.

HARDING BANKIRJEM.

Predsednik Harding je povabil na obed vse ameriške največje bankirje in jih med obedom nagovoril in prosil, da je sedaj čas, da odpro svoje bogato založene predale in začno zopet dajati posojila in sicer po cenah, kakor so jih dajali prej. Dokler se bankirji ne bodo udali, je nemogoče dvigniti drugo industrijo. Bankirji so obljubili.

DELAVSTVO EKSPRESNIH KOMPANIJ.

The American Railway Express Co. se pogaja z delavstvom, nekako 80 tisoč po številu, za ureditev plače. Leta 1920 je delavski odbor železnice dovolil 25 odstotkov povišanje plače. Sedaj zahtevajo kompanije, da bi se prišlo nazaj na plačo predno je bilo teh 25 odstotkov dovoljenih. Delavstvo se pa brani. Zadevo ima v rokah delavski odbor železnice, ki so bode posvetoval ta teden, kako rešiti ta spor.

PAKETNA POŠTA V JUGOSLAVIJO.

Jugoslovansko poslaništvo javlja iz Washingtona z 21. majnikom t. l. da je sedaj zopet odprta paketna pošta med Zjed. državami in Jugoslavijo. Paketi smejo imeti do 22 funtov teže in največjo dolžino do 3 čevljev in 6 palcev. Oviti morajo biti tako, da jih morejo poštni in carinske oblasti po vsebini pregledati.

Plača se po 12c od funta poštnine, to pa samo do Dubrovnika; od tam dalje do prejemalca jugoslovanska pošta od istega iztirja tozadevno naknadno poštnino. Ta znaša za pakete do 5 kg (11 funtov) teže 2 dinarja ali 8 kron; od 5—10 kg (11—12 funtov) 4 dinarje ali 16 kron brez obzira na katerikoli oddaljenost od Dubrovnika, toraj se n. pr. v Dalmaciji plača isto poštnino od Dubrovnika dalje, kakor v Mariboru, ali kje v Prekmurju. — Poleg tega se od paketa vsake teže plača se 60 vin. ali 10 para dostavnine. Za predmete, podvržene carini v Jugoslaviji plača prejemalec postavno carino.

Pošiljavec paketa mora priložiti carinsko deklaracijo z naslovom prejemalca, opisom paketa, o vsebini in vrednosti. Pošiljavec naj pride tudi svoj natančni naslov in bivališče. — Paketom se ne smejo prilagati pisma ali druge listine zasebnega značaja.

Pošiljati se ne sme: tobak, sol,

saharin, smodnik in druga razstreljiva vžigalice, žive ali mrtve živali, sadje in drugo, kar se naglo skvari. Dovoljeno je poslati trgovsko robo.

SENAT PROTI RAZOROŽENJU SVETA.

Senat v Washingtonu je zavrgel z veliko večino predlog, po katerem naj bi predsednik Harding sklical svetovno zborovanje vseh vlad za popolno razoroženje.

IRSKA.

Pretekli teden je pisal sveti oče posebno pismo kardinalu Irskemu in vabil obe stranki, naj se pobotati in skleniti mir. Toda zelo se je zametil Irce z tem, da ni imenoval Irske republiko, ker pravijo, da je s tem pokazal, da ne prizna še Irske svobode in neodvisnosti.

Sveti Oče ima gotovo jako teško stališče in je njegovo pismo jako očetovsko in se kaže, kako ga boli, ko vidi to prelivanje krvi.

Sedaj bode angleška vlada poslala novi 80 tisoč vojakov na Irsko, da pomaga zadušiti upor.

STRELA UDARILA V POULIČNO KARO.

V Chicagi je strela udarila v poulični karo. Vendar nihče ni bil poškodovan. Samo nekoliko žensk se je strahu onesvestilo, ko je strašno zagrmelo in se je pokazal velik ogenj. Na kari je poškodovana streha.

MISS CHRISTIČ V NEW YORKU.

Miss Christich, znana katoliška Srbinja in navdušena katoliška delavka za vero in cerkev, je sedaj v New Yorku, kjer je uposljena pri Times, največjem dnevniku na svetu kot časnikarka.

VELIK MRLIČ.

V Anthon, Ia., je umrl 18 letni Bernard Coyne, ki je bil 9 čevljev in 2 palca visok. Narediti so mu morali posebno krsto, ker niso imeli nikjer tako velikih v zalogi.

ŽID—ČASTNIK POSTAL KATOLIČAN.

Zanimiv obred se je izvršil pred kratkem v sijonskem samostanu v Bayswater, London, kjer je sprejel sv. krst neki bivši častnik angleške armade; po rodu je žid in je služil pri armadi za časa vojne v Palestini, kjer ga je pobožnost irskih katoliških vojakov nagnila, da je sam tudi sklenil postati katoličan.

IZ KATOLIŠKEGA SVETA.

Franciškanski slovenski komisariat je imel pretekli teden važno zborovanje v New Yorku, katerega se je udeležil tudi ustanovnik in svetovalec Rev. Kazimir Zakrajšek. — Pri tej priliki je predložil v potrdilo tudi Charter, katerega je dosegel komisariat v državi Illinois in tako za celo Ameriko. Tako je komisariat sedaj državno priznana organizacija z vsemi pravicami enakih organizacij, ki so inkorporirane državi. S tem se je uredilo tudi vprašanje lastninske pravice nekaterih posestev in tudi našega podjetja. Rešile so se tudi dalokosežne ureditve, ki bodo v prihodnosti pospešile delovanje slovenskih franciškancev v Ameriki. Pri tej priliki se je moralo zavrniti več prošenj raznih ameriških škofov, ki so vabili franciškane v svoje škofije, kjer bi jih jako potrebovali. Toda radi pomanjkanja patrov se ni moglo ugoditi prošnjam škofov, dokler jih še več ne pride iz kraja in ne končajo svojih šol oni, ki tukaj študirajo. Pri tej priliki so se določile tudi nekatere manjše spremembe osobja. — Tako gre P. Krizostom iz New Yorka v So. Bethlehem, P. Placid Belavčič iz Chicaga v New York. Na njegovo mesto pride Rev. Venceslav Vukonič. Sklenilo se je tudi, da se začne s pripravami za slovenske gimnazijske zavode, ki bodo najbrže v Chicagu, kjer se bodo slovenski mladeniči vzgojevali za franciškanski red.

Krasen mašni plašč, popolnoma zlat, zlata štola za pridiganje in zlat velum smo dobili v naši cerkvi zadnji teden. Dobili smo vsled prijaznosti neke trgovine vse to za izvanredno nizko ceno. Tudi zlat oltarni prt smo dobili nov. Vse to bode slovensko blagoslovljeno prihodnje nedeljo pred veliko mašo. Po blagoslovu bode darovanje po starokrajški navadi. — Vse to je importirano s Francoskega.

Preganjanje slovanske duhovščine v Istri. — Vsled pritiska fašistov so zapustili v zadnjem času Istro gosposki župniki lovranski, zminski pri Pazinu, vodnjanski in župnik iz Ev. Nedelje pri Labinju.

Umrla je deklica Rosie Kozjek, hčerkica našega splošno priljubljenega rojaka in farana in izvrstnega katoliškega moža Mr. Franka Kozjeka. Pogreb bode v četrtek ob desetih. Pogreb se bode vršil iz hiše v cerkev in spremstvu cele šole.

Chicaški Slovenci!

Hočete v jeseni šolo? Gotovo jo hočete in Vaši otroci jo zahtevajo. Pa tudi vaš žep jo zahteva, ker je sedanje breme za šolnino preveliko za Vas.

Dobro! Sedaj treba, da se postavimo na noge in začnemo delati, kakor se v Chicagi še nikdar ni delalo, kakor se med nami še nikdar ni žrtvovalo!

V soboto večer po večernicah se začne far ali bazar za našo novo šolo.

Ne pozabite! Vsak katoliški Slovenec Chicage je dolžan, ako je res Slovenec in ako je res katoliški Slovenec, da v soboto, v nedeljo in dalje pri vseh naših večerih, ko bomo imeli bazar, pride na bazar in sodeluje. Naša ženska društva in naši možje so bili krepko na delu že dolge tedne. Sedaj treba da stopi na noge in prime za delo še vsakdo, kedor resno misli.

Zato v soboto večer VSI CHACAŠKI SLOVENCIM NA FAR!!!

ALI ŠE NE VEŠ — kako je koristno biti naročen na liste "Glasnik", "Ave Maria" in "Edinost"?

Dobro! Po tem ti povem samo to le: (1) to so najbolj zanimivi slovenski listi. Urejevanji so znatveno in s skrbjo. Kar je pa še največ vredno: z razumom in srcem. (2) Prinašajo toliko zanimive tvarine, da jih ne bode tako lahko pustil, kdor jih bo enkrat naročil. (3) Smatrajo se naročniki nanje za dobrotnike franciškanskega reda in se za nje bere poleg drugih številnih svetih naših tudi redno vsako nedeljo ena sveta maša v cerkvi Sv. Štefana v Chicagu, Ill.

Ali ne misliš, da je toraj vredno biti naročnik teh listov? Si tudi ti njih naročnik? — Si že kakega svojega prijatelja pridobil za nje? Kako ti bode enkrat hvaležen, ako si ga! Veliko dobro delo si storil na njem! Vržem ti!

Naročajo se:

SLOVENIAN FRANCISCAN PRESS,

1849 West 22nd Street, CHICAGO, ILL.

Ko prebereš ta listek, daj ga sosedu! Hvala lepa za naprej za to uslugo!

EDINOST.

GLASILO SLOVENSKEGA KATOLIŠKEGA DELAVSTVA V AMERIKI
Izjaha dvakrat na teden.

Slovenian Franciscan Press.

1849 W. 22nd St.

Telephone Canal 98.

Chicago, Ill.

ADVERTISING RATES ON APPLICATION.

Published Semi-Weekly by
SLOVENIAN FRANCISCAN FATHERS, 1849 W. 22nd St., CHICAGO, ILL.

Entered as second-class matter Oct. 11, 1919, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Edinost zabranjena v Jugoslaviji.

Kakor smo že sporočili, čitali smo v listih sporočilo, da je našemu listu odvzet v Jugoslaviji poštni debit, to je, da mu je vzeta pravica, katero imajo časniki, da se smejo pošiljati po Jugoslaviji po znižani ceni.

Povpraševali smo pri raznih vladnih zastopnikih, koliko je resnice na tem, pa so nam odgovorili, da to ne more biti res, da je najbrže pomota. Ako je pa to res, je pa to delo Ljubljanskih liberalcev, kajti to določuje krajevna vlada vsakega naroda za vsak narod posebej.

Toraj danes ne vemo, koliko je resnice na teh časnikarskih govorih.

Vendar pa naj bo že kakorkoli, toliko je gotovo, da je naš list precej na poti sedanji liberalni in protikatoliški kliki, ki vlada Sloveniji, ki se je povzpela do krmila z napačnimi obljubami in pa po nevednosti našega slovenskega kmeta. Šeststo izvodov lista gre vsake številke v Jugoslavijo, tako, da je le malo vasi, vsaj župnij, kjer bi pridno ne čitali našega lista Edinosti. Za veliko župnij so jih tukajšnji rojaki naročili po več iztisov, da jih gre cel zavoj na razna izobraževalna društva, ki jih potem porazdele po župniji, da jih čita cela župnija.

Naš list je pa radikalen v svojem prepričanju in v svojem boju. Mi smo namreč prepričani, da se da strup uspešno uničiti samo s protistrupom, ki je vsaj tako močan, kakor je strup sam. Ako hočemo pobiti sedanje radikalne razdiralne struje in njih delovanja, potem ne kaže drugače, kakor da se jim postavimo v bran z njihovimi lastnimi orožjem, z radikalnim nastopom v obrambo resnice. Boljševizem ni družega, kakor absolutizem manjšine v doseg slabih razdiralnih namenov manjšine in zmaguje samo s svojim absolutnim radikalizmom in radikalnim nastopom. Mi smo katoliški radikali.

Tak radikalec je bil škof Mahnič s svojim nastopom med slovenskim narodom. Tak radikalec je bil škof Jeslič, ko je nastopil, tak radikalec je bil škof Hren, sta bila sv. Ciril in Metodij, taki radikali so bili še vsi veliki možje vsake dobe in vsakega naroda. Vsi, ako so hoteli zmagati, so nastopili z radikalizmom. Posebno krasen zgled nam je pa naš Gospod Odrešenik sam. Kako je bil vse omahljivec in krevljač na obe strani.

Kako je zvil vrv in izgnal iz svetišča one, ki niso bili s srcem s templjom. Kako je neumiljeno bilal farizeje in njih pravičnost, to je njih hinavščino! Kako radikalen je bil njegov nauk in kako radikalna njegova sredstva!

Tak radikalec je bil sveti Francišek, ki je nastopil s tako občudovanja vrednim radikalizmom, da so ga nekateri imeli za norca, drugi za fanatika.

Toda, kdor nastopa z radikalizmom, zlasti katoliškim radikalizmom, ta ni priljubljen, ta mora biti pripravljen na veliko nasprotstvo. Svetega Benedikta so lastni sobratje hoteli zastrupiti. Preganjali so sv. Cirila in Metoda. Preganjali so škofa Hrena, preganjali so Kreka, preganjali so Jegliča, preganjali so Mahniča in preganjali bodo vsakega, kdor si bo v prihodnosti upal radikalno nastopati za dobro stvar.

Tako je z našim listom! Mi imamo veliko nasprotnikov, celo med onimi, ki bi morali biti že po svojem stanu radikali, kajti njih služba pomeni radikalizem: "Kdor ni z menoj je zopet mene!" "Ne morete dvema gospodoma služiti!"

Tako smo že tudi marsikako grenko toda resnično povedali tudi našim vladam in našim voditeljem v domovino.

Ker smo pa radikali, so nas pa celo obdolžili da smo bili radikali glede Jugoslovanske politike samo radi tega, ker smo bili plačanci Jugoslovanske vlade. Najbrži ti klevetniki te trditve sami ne vrjamejo in vejo, da radikalnega človeka ne časnika ni mogoče kupiti, ker je preveč značajan. Vendar, da bi nam škodili, trosili so nekateri te vesti čez nas.

Mi smo že rekli, da damo za vsako krono, katero je morda naš list ali kak član našega uredništva sprejel za Edinost od kake vlade, zato da bi pisal za Jugoslavijo ali za kako drugo vlado, vsakemu tisoč dolarjev, ako nam to dokaže.

Naši prijatelji pa lahko v tem vidijo, da je vlada doma prepovedala naš list, najjasnejši dokaz, kako grdo so lagali in še lažejo oni, ki trosijo vest, da smo mi bili plačanci od Jugoslovanske ali Srbske ali kake druge domače vlade, da bi pisali za njo.

Mi smo bili, smo in bomo samo za resnico in za pravico.

Naš program je: delo za Boga in narod.

Zato pa nas vsi številni sovražniki še niso premagali in nas ne bodo, ker je resnica premagljiva.

Ko govorimo o sebi, naj še toliko pripomnimo:

Nekateri nam očitajo, da smo večkrat preosebni, da se za katoliški časnik ne spodobi posluževati se osebnosti.

Mi bi te klevetnike vprašali, da naj nam dokažejo, v čem smo osebni. Ako pa večkrat damo prostora v svojem listu, da ta ali oni dobi kak "tuš", katerega si je zaslužil, ako razkrinkavamo nekatere naše takozvane delavske ali narodne prijatelje, prosimo, ali ni to naše dolžnost? Ali ni naša dolžnost, da zakličemo hinavcem na katoliški strani, ki so katoliški samo radi korita, vi pobeljeni grobovi! Vi kajča zalega, kako dolgo še...? Ali ni naša dolžnost, da svarimo pred volkovi, ki prihajajo tako pogosto k našemu nič hudega slutecemu narodu in se mu laskajo in hlinijo kot največji njegovi prijatelji, v resnici so pa zgrabljivi volkovi, ki iščejo samo prilike, da bodo ta ubogi narod okradli njegove vere in njegovih krvavih žuljev. Kaj je bil milijondolarski fond? Nismo svarili? Ali ni prišlo na naše? Lani v Forest City smo svarili, ali ni letos prišlo na

naše? Veliko smo že svarili, pa so bili še celo naši kratko misleči prijatelji hudi na nas. Mi se za to nismo zmenili, če nam prav ni bilo ljubo, ker smo vedeli, da ne bode dolgo, ko bodo rekli, "vidiš, vidiš, kako so pa vendar pri Edinosti prav imeli". Resnica je večna! Resnica je nepremagljiva! Pravica vedno zmagaja! Ta je pa na naši strani. Zato pa nam vse trume Petrov Zgagatov ali Saksarjev, vse tožbe, vse ovadbe vse mahinacije, vse to prav nič ne škodi, temveč samo vedno pomaga, da gremo dalje in dalje! Ali mislite, da bi nas bilo samo še košček skupaj, ko bi mi ne bili čisti, ne bili neomadeževanih rok in neomadeževanega značaja in namenov jasnih kot kristal?

Zato pa smo se že tako utrdili v tem boju za resnico in pravico, da se nam zdijo vsi napadi na nas, vse mahinacije proti nam, pa naj prihajajo iz katerega koli kroga, samo navadne poletne muhe, katerih se pa itak nihče ne ubrani. Nazadnje pa nikomur ne morejo škoditi.

Zato pa vabimo v svoj krog vsakega poštenega in trezno mislečega rojaka, vsakega, komur se gre za pravico in resnico. Vsakega komur je mar naš skupni narodni in verski napredek.

IZ SLOVENSkih NASELBIN

RAZPOROKA.

Barberton, O.

Gospoda pri znanstveni z reviji "Čas" se je zadnji čas skopala nad razporoko, kateri poje čast in slavo ter jo prišteva k napredku modernih držav. Med nami Slovenci je res čudno! Lahko je človeku se pospeti do znanstvenika in izobrazitvenosti. Vse, kar ti je treba storiti, je, da učiš ravno nasprotno, kar uči katoliška cerkev, pa si takoj oboje in diploma ti je zagotovljena potem da ostane na tvojih prsih toliko časa dokler se te smeri držiš. Ne glede na to, kaj ti gospodje pišejo. Vsak človek, kateri ima možnost in pa malo vsaj malo morale, ve, da je razporoka posebno v zadnjem času, postala takorekoč zabava, katera ima svoj početek skoro v vseh slučajih v strasteh človeka in kot taka je nesreča za posameznike, kot tudi za narod v splošnem, pa naj se ta narod prišteva k modernim ali ne. Prosim Vas, vse tiste, kateri se ogrevate za to stvar, pojdite in preiščite sto slučajev razporok in življenje razporočenih oseb po razporoki in pred razporoko in kaj bode te našli? Videli bode lahko, da v devetdesetih slučajih se razporočen ljudje mož ali žena zopet poročijo ali pa se javno zdajo prostituciji. Zagovorniki razporoke pravijo, da dve osebi, katera sta zvezani skupaj pa ne moreta mirno živeti eden poleg drugega, je bolje, da gresta nadvoje.

Na ta izvajanja se moremo vprašati: pripese li razporoka mir? Na to lahko odgovorjamo, da ne pripese razporoka človeku, kateri ima kaj vesti, nikakega miru. Drugače je seveda pri človeku, kateri jo nima in se prišteva med živali, opice. Vse kar prinese razporoka, je to, da zadovolji strastem ene stranke drugemu pa večkrat obup, vedno pa uničeno življenje ker le malo katerikrat se zgodi, da sti obe stranki za razporoko. Razporoka se pa nadalje tudi ne more prištevati k napredku modernih držav, ker ista se bi morala bolj prištevati k povratku primitivnih časov, le da se sešaj ista vrši na postaven način kar se pri še neciviliziranih ni gnilo oz. se je tam delalo vsak na svojo pest. Duplinski človek, kot ga imenujemo, je kakor nam pove zgodovina, odlomil vejo kakega drevesa ter z njo ubil človeka ter mu vzela ženo. Ali pa je žena ubila svojega moža ter šla z drugim. Dandanes se ne godi nič drugače, ker razlika obstoja, kakor sem rekel, le v tem, da se reč pelja kolikor toliko postavno. In razporoke so kakor sklepamo iz tega le povratek človeštva nazaj v te dobe. Da je temu res tako, treba nam je le poslušati kaj pravijo k temu razni državniki, ki bi radi stvar ustavili a so brez moči vsaj tako se zdi. Človek je človek. Razni narodi, katerih civilizacija je bila že na zelo visoki stopnji, so počasi degenerirali in postali zopet, rekli bi, divjaki.

Prostitucija je reč, katero obsoja vsak pameten človek. Vendar, če pogledamo v razne države po svetu, vidimo, da stvar kvarti narod kot je skvarila nekoč slavni Rimski narod, od katerega niso ostali niti ostanke. Postava ne more spreobračati ljudi, ampak ljudje spreobračajo postave in jih kujejo tako, da njim prijajo.

Te postave pa ne opravičujejo stvari, katera je slaba, pa magari, če bi bili vsi ljudje za to. Katoliška cerkev ne pripoznava razporoke pač pa v gotovih slučajih pripusti začasno ločitev zakonskih. To je prav. S tem da se potom postave pripuša razporoko se obenem že v naprej dela poroke za razporoko ker oseba, katera veruje v razporoko, se ne bo de pomišljala dosti pri izbiro moža ali žene, ker misli si: "če ne bode dober, ga pustim, se razporočim in uzamem drugega".

Vse bi že bilo vkljub temu, ko ne bi bilo otrok. Otroci se ne morejo pri razporoki razdeliti ali prerezati na dva dela in dati enega ženi drugega možu. Kaj je s takimi otroci, ve vsak. Otrok izgubi spoštovanje do starišev in če pa tega ne in če misli, da tako mora biti, boče tudi on zrastle v veri, da tako počenjanje ni nič slabega in ko bode odrasel, bode tudi on tako delal. Kam pa tako počenjanje prinese scasoma cel narod, lahko vsak ve, treba mu je pogledati le zgodovino narodov, kateri so opustili vsako moralo in zgodovina se v gotovih rečeh tako ponavlja kot noč in dan.

Kdor toraj zagovarja razporoko, zagovarja nemoralnost. Nemoralnost pa privede človeka in narod do gotovega prepada, katerega se toliko časa ne vidi v uživanju naslad, dokler se v njega ne pade.

A. Okoliš.

Frontenac, Kans. — Iz tukajšnega premogovnega okrožja se je še malo čitalo v našem listu Edinosti. Tudi je menda prvič, da je pritomal v te kraje zastopnik naših listov.

Da pa bodo čitatelji dobili nekoliko vpogleda v te male slovenske kolonije, hočem po svojih informacijah kar mogoče natančno opisati njih stanje.

Mesto Pittsburgh je v tem okrožju največe, šteje baje 18 tisoč prebivalcev. Tu je železniško križišče za Sante Fe, Missouri Pacific, Kansas City Southern in San Francisco. Pittsburgh je vsled svoje lege lepo mesto. V njegovi okolici je veliko "camp", kjer žive premogarji. Po nekod so v teh campih Slovenci v večini. Breegy-Hill, Franklin, Fleming in Yale imajo večino slovensko naseljeništv. Na Fleming in Frontenaku ima tudi K. S. K. J. svoja lokalna društva. Vendar med našimi ljudmi ni opaziti za KSKJ posebno zanimanje; vzrok je, ker do sedaj KSKJ ni dajala skupne bolniške podpore. Umevno je, da je med tem zelo napredovalo gibanje nasprotnih podpornih organizacij v teh pokrajinah, kakor tudi drugodi: vzrok je, ker druge organizacije dajejo skupno bolniško podporo. S tem se je zaneslo skoraj v vsako slovensko hišo tudi versko nasprotno časopisje v škodo verski zavednosti naših ljudi. Toraj na zelo preprost način so brezverski listi zašli med ljudstvo in mu zastrupili dušo. In katoličani, kaj smo storili proti temu? — Nič in manj kot nič: še grehe sebičnosti in nevošljivosti imamo nad seboj, — le povejmo si resnico brez prikrievanja. Krivi smo samo mi, da se je verska brezbriznost razpasla med našimi ljudmi; ker tam ne morajo dobiti podpore za dni bolezn, kjer bi jo radi imeli, gredo si jo iskati drugam, k nasprotnim organizacijam. — Čas je že, da bi vsi, ki so katoličani, ne samo po

imenu prijeli za delo in skušali v tem pogledu rešiti, kar se še rešiti da. Proč toraj s sebičnostjo, proč z nevošljivostjo, dovolj nam je že naredila škodo med našim narodom tu v Ameriki. Skupaj na delo z ljubeznijo in požrtvovalnostjo.

Poročevalec.

Cleveland, O. — Tukaj se je mudil za nekoliko ur Rev. Kazimir O. F. M. iz Chicago, ki je pripeljal sem iz New Yorka svojo novodošlo staro mamico, ki je prišla iz Evrope sem na obisk svojih sinov in hčera, katerih ima do sedaj v Ameriki že trinajst. Stara mamica je še jako trdna in čilega zdravja. Dolga pot iz stare domovine jo je vidno pokrepila. Mati ostane za nekaj časa tukaj v Clevelandu in Lorainu na obisku. Z njo je prišla tudi najmlajša hči Anica. Obema kličemo dobrodošli!

Poročevalec.

TUDI TI, MOJ BRAT?

Neki tako imenovani katoliški list v Ameriki je prinesel sledeče vrstice: "Zakonski blagoslov in drugo. Predsednik Harding, ki mora biti vedno prijazen napram vsem državljanom, je poslal svoje častitke neki družini, pri kateri se je oglasila štorkla in prinesla štiri babye. Mi pa vabimo, da je treba častitati oni družini, ki ne dobi četvorčke. Bodimo hvaležni, da so tako redki. Če bi človeški zarod imel mlade v obilici kot zajci, in če bi vsi ti otroci živeli, tedaj bi na svetu že zdavnej zmanjkalo prostora, in ljudje bi mesarili eden drugega, ker ne bi bilo dovolj druge hrane za vse. Bolj ko se širi kultura, bolj se manjša število rojstev. Morska školjka ima milijone mladih na leto, zato pa je na najnižji stopnji živalstva, dočim ima slon vsake dve leti samo enega mladiča".

Mi se čudimo opazkam vredništva k Hardingovim besedam čestitke. Smo li že tako daleč, da katoliški list zagovarja omejevanje porodov? Kaj takega v katoliškem listu, to je res slonova gorostastnost, ki nam bodi po mnenju tega lista v merilo prave kulture, dočim smo katoliški Slovenci v tem pogledu morda školjka, ki je po mnenju prirodoznanec na najnižji stopnji kulture, ker ima največ mladičev.

Razno.

Ponarejenil potni listi v Ameriko. Ameriške oblasti so dognale, da se v raznih evropskih državah kar na debelo fabricirajo ponarejeni potni listi v Ameriko. Škodo imajo seveda izseljenci, ki s takimi potnimi listi potujejo. Tudi v Jugoslaviji so na delu ponarejalci potnih listov v Ameriko.

Brezposelnost na Angleškem. — Na Angleškem vlada brezposelnost. Brez rudarjev je število brezposelnih nad 1 milijon. Značilno za industrijsko Anglijo pa je, da je tam veliko pomanjkanje služinčadi. Vse posredovalnice za službe imajo mnogo posla, gospe, ki iščejo poslov, so vedno na potu in inseratni oddelki v časopisju so polni ponudb dobrih služb.

Kako je Evropa zadolžena. — Amerika je posodila Angleški 842 milijonov funtov šterlingov, Francoski 550 milijonov funtov, Italiji 325 milijonov, Rusiji 38 milijonov, Belgiji 80 milijonov, Srbiji (Jugoslaviji) 20 milijonov, ostalim zaveznikom 35 milijonov, skupaj 1900 milijonov funtov šterlingov. Čujejo se glasi, da bi Amerika ta dolg izpregledala, ko je sama imela dobiček, dokler se ni začela sama vojskovati. Korist od tega ima samo Anglija, ki je posodila ostalim svojim zaveznikom približno 1740 milijonov šterlingov, a Francija, ki je posodila istim zaveznikom 355 milijonov šterlingov, si je sama zposodila od Anglije 5088 milijonov. Samo Rusija je dolžna Angliji 568 milijonov, Franciji 160 mil. Za te denarje se boje zavezniki, da bodo ob nje, ker sovjetska vlada noče priznati pogodb iz carskega režima.

Iz Jugoslavije.

SADOVI LIBERALIZMA.

Sadi liberalne, neslovenske centralistične in bankokratske politike so se počasi začeli kazati tudi za našo žalostno prestolico. Kaj vsega si nismo obetali za našo belo Ljubljano! Toda zdi se, da od vseh teh belih upov ne bo ostalo drugega kot pobeljen grob. Polagoma, a tem bolj sigurno se vrši pred našimi očmi politična in gospodarska demonstracija središča Slovenije, ki pa tudi ne bo več središče, saj stopi Ljubljani ob bok kot enakopraven politični faktor Maribor, ki je v gospodarskem oziru Ljubljano že nadkrilil, ali je pa vsaj na tem, da jo v najkrajšem času popolnoma izpodrine. Naravnih pogojev (falska elektrarna in velika že-doslej ustanovljena trgovska in industrijska podjetja!) Mariboru in njegovi okolici gotovo ne manjka. Tako so Slovenijo razcepili na stari avstrijski pokrajini uprav tisti, ki se sicer v Belgradu tako radi derejo, da so proti zgodovinskim mejam in proti vsem historičnim tradicijam.

Ljubljana torej ne bo več središče in žarišče Slovenije. Liberalna politika je izpodrezala mestu, ki bi naj bilo srce Slovenije, vse žile dovodnice, ki bi ji naj dajale življenja in hraniva. Kajti, kako neki naj živi mogočna in ponosna, če ni zato potrebnih predpogojev, če ji manjka potrebnega, trdnega ogrodja. Kako bi bilo vendar mogoče, da bi se v Ljubljani, ki žal že itak ni geografično središče Slovenije, razvila mogočna industrija, cvetoča obrt ali živahna trgovina, ako bo v političnem oziru degradirana na nivo zadnje carske postaje! Kako naj si človek misli, da se bodo v Ljubljani naselila vlepodjetja, če kompetenca njenih uradov ne bo preselila one zadnjega okrajnega glavarstva, če ne bo dosti več kot bora vasica, ki se ponaša z — žandarmerijsko postajo. Kje, kako in zakaj naj se razvije živahen promet z mestom, ki ne pomeni ničesar!

In te razmere bo ljubljanski meščan, trgovec in obrtnik bitko občutil, ako bodo imeli liberalci še kaj časa priliko, da nekateriki v privatno korist izdajajo interese ljubljanskega meščanstva in celokupnega slovenskega naroda. Če gospodarsko in politično ne bo veljala Ljubljana nič, bo šlo v nič tudi blagostanje njenega prebivalstva. Ne bo imel služka ne trgovec, ne obrtnik, ne gostilničar; mrtvilo in gospodarsko opustošenje bo zavladalo tam, kjer smo z zaupanjem pričakovali, da vzklije novo življenje in z njim blagostanje.

Liberalci so si tega na tihem tudi svesti. Vodilni njihov denarni zavod, Jadranska banka, ne bo imel središča v naši Ljubljani, ne bo plačeval tukaj milijonskih občinskih doklad ogromnega prometa svoje centrale, marveč prenese rajši svoj sedež v vsemogočni Belgrad, kjer ima kupljeno že svoje poslopje (hotel Moskva). Pred par dnevi je ponovno zastokal "Slovenski Narod", da si je tudi Trboveljska premogokopna družba vnovič premislila in da ne bo zidala v Ljubljani svoje palače, ampak p r e n e s e svoj sedež zopet v — Belgrad. Ljubljanski liberalni mestni očetje pa naj se obrisejo za milijoni, ki bi jih družba plačevala letno mestu na občinskih dokladah. Družbi in Jadranski z njih stališča ni zameriti: kaj naj počno v Ljubljani, ko jim ni tukaj noben urad v stanu dati končne in veljavne odločbe, marveč morajo vse oblasti kakor ubogo kuže gledati na vsak mig iz Belgrada. Kot dobri trgovci grede tje, kjer je poslovanje enostavneje in zato tudi cenejše. Saj se Trboveljska tudi pod Avstrijo ni naselila kje v rovta, marveč je šla k viru politične oblasti, — na Dunaj, ki je od tega bogato in sijajno živel. Danes dela družba isto, sledi ji Jadranska in za njo pridejo še drugi. Ljubljanski trgovec in obrtnik pa bo zapel prosto po Vodniku:

Ruda, kupčija od tebe beže.

VIRI BOGASTVA V JUGOSLAVIJI.

Ameriški konzul K. S. Patton v Belgradu poroča:

Viri bogastva v Jugoslaviji so v prvi vrsti neizdelani proizvodi. Izmed teh proizvodov obstoja li vsaj more se proizvajati, izvzljivi prebitek tobaka, opija, žita, bakra, bauxite (aluminijeve rude), pyrethrum cvetja iz katerega se izdeluje prašek proti mrčesom, češpelj, cementa, lesa in živine. Glede trgovine z Združenimi državami prihajajo seveda najbolj v poštev kakor bauxite in pyrethrum cvetja. Češplje so baje predrobne da bi odgovarjale potrebam ameriškega trga, in tobak prelahak, da bi prijal vkusu ameriških kadilcev. Ostali proizvodi pa se izvažajo iz Jugoslavije. Vsled izvoznih ustesnitev je produkcija bakra padla nedavno na tako stopnjo, da bržkone ni sedaj nikake izvozljive zaloge bakra.

Glavne ovire za razvoj izvozne trgovine z Združenimi državami so pičlo število proizvodov, ki bi mogli najti trg v Ameriki, pomanjkanje primernih transportnih olajšav, toliko preko oceana kolikor po železnicah, ter izvozne carine in utesnitve. Pristanišča za izvoz iz Jugoslavije v Združene države so Trst, Solun, Dubrovnik in Split, ali ob sedanjih neurejenih razmerah notranjega prometa na Balkanu so zamude v pošiljatelj na dnevnem redu. Težkoče so še povečane vsled dejstva, da sta Trst in Solun (ta zadnja luka je znatno preobložena) pod suvereniteto drugih držav in da Dubrovnik in Split nimata rednih parobrodskih zvez, dočim sta spojena z zaledjem le potom ozkotirne železnice.

Izvozne carine.

Izmed poglavitih izvoznih težkoč treba omenjati visoke izvozne carine, kakor tudi takso na količino kupčije izvoznika, enako polovici izvozne carine. Blago se sme izvažati iz Jugoslavije le proti izvoznici, ki jo treba izprostiti od finančnega ministerstva in po plačilu izvozne carine ter takse na količino kupčije. Razun tega mora izvoznik položiti jamstvo, da prinese noter v deželo enakovredno količino v tujih valutah, kot izkupilo izvoženega blaga. To jamstvo treba položiti pri Narodni Banki ali pri drugih vpravičenih bankah.

Polje za investicije v Jugoslaviji.

Jugoslavija nudi široko polje za investicije inozemskega kapitala, kajti tu je mnogo važnih rudarskih okrajev, ki jih treba razviti, in se bo baje zgradila železnica med Belgradom in Kotorom. Sklepa se sedaj o državni ustavi in pričakuje se, da ista ne bo postavljala nikakih ovir proti investicijam inozemskega kapitala.

Zakaj ne dobimo Slovenci avtonomije? — O tem se je izrazil dr. Trumbič v seji konstituante dne 25. aprila nekako tako-le: Jaz sem prepričan, da bi Slovenija ostala nedeljena, (Minister Svetozar Trbičević: "Ne bi!"), če bi se šlo samo za Slovenijo. Toda za Slovenijo bi morala logično slediti Hrvatska, v kateri bi postal očitno šef vlade — Radič s svojo zahtevo po seljački republiki. Ves vaš ustavni načrt napravi vtis, da ga je vodil — strah, v prvi vrsti strah pred Radičem. — Radiča so pa rodili grehi naše države. — Za nas je ta izjava zelo dra-

gocena. Naj si le poslanci v skupščini pošteno izprašajo med seboj vest! Izkazalo se bo, da sedanje položaja niso povzročili "antidržavni" elementi, ampak da nosijo ogromen del krivde tudi tisti, ki s svojim ravnanjem v ljudeh s silo ubijajo zadovoljnost z državo. — Ko je dr. Trumbič govoril o nedeljeni Sloveniji, mu ni razen omenjenega tiho izgovorjenega medklica nikdo ugovarjal. Mislimo, da to ni bilo samo uljudnostno spoštovanje do govornika, čigar jugoslovanstvo je nad vsak dvom vzvišeno, ampak da ogromna večina Srbov in Hrvatov res nima ničesar proti združenju Sloveniji. Zoper njo rujejo samo slovenski demokratje in samostojneži.

Ameriški konzulat v Zagrebu poroča: Radi preuredbe uradnih prostorov se ustavi s 1. majem vidiranje potnih listov. Dan, ko se zopet prične vidiranje potnih listov, se bo objavil potom časopisja.

Dopis iz Novega mesta. — Odličan prijatelj naših listov nam piše: Vaši članki o Jugoslaviji so nas zelo zanimali. Položaj pravilno presojate, (tem manj so ti članki vseh demokratski kliki, ki ji je, kakor videti, naš list zelo neljub budilec vesti. Opomba ured.) Žal, da se poraja le "Velika Srbija", ne pa Jugoslavija. Zadnjega naziva se demokratski boje, ker jim le prvi plava pred očmi in zato rajve ostajajo pri SHS. Kaj pa če se tudi Bolgarija pridruži, kar vsi resnični Jugoslovani žele? Ali bi ne bilo umestno, da bi se pod zastavo avtonomije združila vsa štiri plemena kot enakopravni bratje v eni državi, in bi vsi služili v enodušni ljubezni skupni lepi naši domovini? Vsa poprejšna nespozumljenja naj bi bila kaj kmalu pozabljena: saj so jih med nas zasejali le naši dušmanini. Ali kaj, ker so celo med Slovenci demokratski politiki, ki iz egoistiških ozirov podpirajo beograjski centralizem. — Rajši pušljivo razkosati Slovenijo v par okrožij, kakor pa da bi ji izvajali lastno pokrajinsko vlado in zbor.

Toda ogromna večina slovenskega ljudstva je za avtonomijo, kar svedoči ravno sedaj se vršče občinske volitve. Celu mesta, kjer je liberalizem doma, so se potom volitev izrekla proti centralizmu: jugoslovska demokratska stranka je namreč ostala v manjšini. Poraz liberalcev (J. D. S. in S. K. S.) na deželi bo še večji, kajti le v malo občinah so si demokrati upali postaviti lastno listo kandidatov. Slov. ljudska stranka je že brez boja dobila eno tretjino občin samo s svojo listo, drugod pa bo imela večino pri volitvah. Klic Slovenije toraj je na podlagi izida volitev: centralizma ne maramo. Ljudje so izdajalsko počete samostonežev kmalu spoznali in se vračajo v staro skušeno S. L. S. Tako je v Belikrajini cela dolina od Črnomlja do Vinice postavila eno samo listo, t. j. listo S. L. S. — In prav kar je poslanec Belekrajine Nemanic prinesel veselo vest, da se kmalu prične trasiranje železnice od Črnomlja čez Vinico na Ogulin

Ker liberalizem pod starim imenom več ne vleče, so si njegovi pristaši izmislili nova imena, nove tvrdke, da bi ne slutili ljudje, kedo se skriva za njimi: toda zastoj se skriva mestna frakarija in njena zasčitnica bankokracija. Te nove tvrdke se imenujejo: gospodarska, pa

zopet obrtna stranka. V našem mestecu pa so si naprednjaki in jugoslov. demokrati nadejali ime meščanska stranka. In res so se na te "purgarske" limanice vjeli tudi nekateri krščanski možje, čijih imena se bleste na listi poleg zagriženih liberalcev. Vendar tudi ti niso edini med seboj: meščanska lista jim ni všeč: nastavili so "uradniško" listo, ki naj bi meščanski štrono mešala. Bomo videli, kaj bo iz tega. Pozdravljeni.

Policijska država. — Uradni list od 4. maja prinaša zanimivo naredbo deželne vlade, ki pravi, da se kaznuje z globo do 20.000 K ali z zaporom do 3 mesecev vsakdo, ki bi si upal javno zasmehovati, zasramovati in omalovaževati državo, ustavo ali zakone, dalje vojsko in končno katero izmed treh plemen države: Srbe, Hrvate ali Slovence. Take naredbe so včasih izdajali Schmerling, Breust, Metternich in drugi avstrijski policajdemokrati, danes jih pa izdajajo in podpisujejo dr. Baltić, Ribnikar in — dr. Ravnihar. Prvima dvema se ne čudimo, tretjemu pa prav zelo, da je kaj takega podpisal. Vprašamo pa pri tej priliki, kdo naše postave najbolj

sramoti, ali mar ne tista vlada, ki jih nepremišljeno izda in se potem prepriča, da niso izvršljive ter jih zato z vso častjo in slavo prekliče. Dalje vprašamo, ali je na Hrvatskem in zlasti na Srbskem prepovedano sramotiti Slovence? Kolikor vemo, se to dogaja na prav občuten način dan za dnem. Gospoda, s takimi policijskimi naredbami se ne da vtepati državno spoštovanje do države, ustave, zakonov in do vseh treh plemen, tako spoštovanje se doseže le s pametnim vladanjem države, z dobro ustavo, s premišljenimi zakoni in s tem, da se pospešuje na primeren način vzajemno spoštovanje vseh treh plemen.

Katoliška cerkev v Belgradu. — "Samouprava" poroča: Za katoliško cerkev v Belgradu se je med belgrajskimi katoličani nabralo 40.000 dinarjev. Sveti oče je podaril pol milijona dinarjev. Gospodična Ana Hrističeva, ki se mudi v Ameriki, zbira doneske med ameriškimi katoličani. Jugoslovanski škofje do ločijo en dan v letu, ko se bodo po vseh cerkvah nabirali darovi v to svrhu. Belgrajska občina je obljubila stavbeni prostor zastoj.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Našim naročnikom in dobrotnikom, kakor tudi vsem rojakom v državah Kansas, Colorado in Wyoming naznanjamo da jih bo te dni obiskal naš zastopnik

MR JOHN JERICH

On je pooblaščen pobirati naročnino, oglaševanje in sploh vse, kar je v zvezi z našimi listi. "Ave Maria", "Edinost" in Glasnikom Presv. Srca Jezusovega."

UPRAVA IN UREDNIŠTVO "AVE MARIA, EDINOSTI IN GLASNIKA P. S. J."

VOLJA — SREDSTVA — PRAKSA

Za točno in vestno izvršitev poslov, ki so v zvezi — s pošiljanjem denarja v stari kraj, s potovanjem v domovino, z dopremljenjem oseb v Ameriko in z drugimi posli tega področja, so nujno potrebne tri glavne stvari: volja, sredstva, praksa.

Našo resno voljo za točno službo najbolje dokazuje številna zahvalna pisma od rojakov, ki so se do sedaj poslužili naše tvrdke.

Naša sredstva so naš dobro organiziran urad, naše dobre zveze s stari krajem, naša zastopstva parobrodskih družb in naše državno bančno dovoljenje in državna kontrola čez naše poslovanje.

Nad 1,400 potnikov, ki so z našim posredovanjem do sedaj potovali v stari kraj ali od tam sem, govori o naši praksi.

Ako hočete Vi poslati denar v stari kraj, potovati v stari kraj ali dobiti koga iz starega kraja, je v Vašo korist, da se obrnete na:

Zakrajšek & Češark
SLOVENSKA BANKA
70—9th Avenue New York City.

Mi pošljamo denar na vse kraje

JUGOSLAVIJE,
Slovenije, Hrvatske in Srbije.
Vse pošiljatve garantira

AMERICAN STATE BANK
1825—1827 BLUE ISLAND AVENUE,
CHICAGO, ILL.

J. F. ŠTEPINA,
predsednik;

A. J. KRASA,
tajnik.

RAZPIS SLUŽBE.

Služba organista in cerkovnika se razpisuje pri slovenski cerkvi Sv. Križa v Bridgeport, Conn. Letna plača \$1000.00 in štolnina. Nastop službe s prvim julijem. Ponudbe opremljene s spričevali je poslati na:

REV. M. J. GOLOB,

450 Pine Street

Bridgeport, Conn.

DELO IN DENAR.

Spisal dr. Fr. Detela.
(Dalje.)

Poslušalci niso čutili ne gladi, ne mraza; s toliko pozornostjo so poslušali govornika, ki jim je dokazoval tako prepričevalno, da dosežejo gotovo svoj namen. Brnot je znal tudi tako skrivnostno namigovati, da so mislili vsi, da ve mnogo več, nego hoče povedati. Ženske so z žarečimi očmi požirale krepke besede samosvestnega moža, ki je postal namah priznani vodja delavcev. Slabo bi se bilo godilo vsakemu, ki bi si bil upal ugovarjati. To je čutil z veliko nejevoljo Janez, ki je bil tudi prišel z delavci. Parkrat se je bil predznil zagodrnjati in nekaj pripomniti. A zavrnilo so ga tako osorni, tako divji pogledi, da sicer ni pobesil oči Janez, a molčal je vendar. Kaj so mu pomagale svoje misli, ko se ni mogel zanesti na svoje besede! Tako ni bolj krivega in varavega zaključka nego je ta, da se zлага in potrjuje, kdor molči. Odtod toliko nespametnih sklepov pametnih zborovalcev.

Doma seveda je Janez vse bolje vedel in povedal. "Delavci, delavci!" se je jezil. "Ali kmet ni delavec, če ima tudi svojo zemljo in svojo hišo? Ti-le da vse vzdržujejo! Vraga vzdržujejo. Da, če bi ljudje žreblije in šine in žico jedli. A brez te hrane se tudi živi; brez kmeta pa pogine v par dneh ves svet".

"Veš kaj, Janez?" je dejal Jemec. "Potrebni so vsi stanovi razen lenuhov. Če bi smel jesti samo tisti, ki prideluje kruh, bi smel črevlje nositi tudi samo črevljar; vsi drugi bi morali bositi letati okrog. Inženirji delajo načrte, mi lijemmo kovino, drugi kupujejo in prodajajo in najboljše je, če pomagamo drug drugemu. Ti, Janez, pa pazi, da ne izkupiš. Ti si precej sam, in če si ti kaj primeri, ne poroče nihče, da se ti godi krivica. Zakaj, kjer so vsi ene misli, je samo ta misel pravica".

Delavci so se razhajali v živahnih razgovorih. Tisti, ki so zavili proti tvornici, so že srečali osem orožnikov, ki so z nasajenimi bajoneti patrolirali po Fužinah. Brnot pa je bil tudi že razpostavil svoje straže, ki naj bi pazile, da ne bi nihče prišel za delo v tvornici in kršil stavke.

X.

Z burno nepotrpežljivostjo je bila čakala pred cerkvijo Meta, kdaj da se vrne iz Javorja Kocjan. Z upanjem je odganjala strah, ki ji je stiskal srce, in strah je odganjal upanje, s katerim jo je navdajala tiha molitev za srečen izid. Naposled se je premagala Meta, da jima ni stekla naproti. Toda kazati je morala mirno doštostnost, dasi je hotelo razdraženo srce prebiti vznemirjene pr-

si. Za nobeno ceno ni hotela vprašati tega, česar se je tako bala in tako nadejala zvedeti.

Kocjan je pripovedoval, kako dobro da je jedel in pil, kako prijazna da je grajska gospoda, in prorokoval, da se bo izprevriglo vreme, ker so ga davi tako bolele kosti. Kako ji je presedalo to govorjenje, kako je napeljevala besede na druge važne stvari! Brez uspeha. Mož je govoril, kar se je zdelo njemu važno, in Janez ni govoril nič. Koračil je vstric, len in malomaren, počasi, da se je zdelo Meti, da je v hoji in vedenju čisto podoben svojemu očetu. Za božjo voljo! Kakšna dolgočasna moža sta to! si je mislila nejevoljna in ju spremljala potrpežljivo. Roke so si že podajali v slovo, ko je vendar izpregovoril Kocjan: "Kaj sem ti že mislil povedati, Janez?—Kdaj pa boš prevzel gospodarstvo? Zdrav in pridi kmalu! Prinesi tudi kaj denarja, ker pri hiši ga ni nič!"

Tako je zvedela Meta, da je vsa zadeva uravnana, prepis izvršen in Janez gospodar. Olajšalo se ji je srce in pomladna radost je vzcvetela v duši, da so ji zalesketale oči in začarala lica. Pogledala je Janeza, ki je ostal miren in hladen. Kako se zna potajevati! si je dejala. Nič ni izpremenil obraza na vprašanje, kdaj da prevzame gospodarstvo; samo z ramami je zmignil. In ko sta ostala sama, je gledal zamišljen v tla ali stran, da bi ga ne našle oči, ki so ga iskale, in hodil tih ob njeni strani. Stisnilo se ji je zopet srce in ujaljeni ponos je zgramil jezo, ki spi poleg ljubezni. Pustila ga je, češ da jo čaka važen opravek, in hitela proč, da se ne bi bilo treba pozneje kesati hude besede.

"Počakaj, Meta, da pojdeva skupaj!" je klical Janez za njo, ker je začutil, da jo je razžalil. Meta ga ni poslušala. To se je zdelo fantu, ki je bil začel premišljevat, ali naj bi se res vrnil domov in vzel Meto, nekakšno opravičevanje svoje premišljenosti. — Svoje glavna je. — Kakšna šele postane! si je dejal in se pomiril.

Meta pa si je brisala solze in sklepala, da popusti vse skupaj, tvornico in Janeza, in se vrne k materi nazaj. Po vodi so bile splavale vse njene nade; zaman so bila vsa prizadevanja. Kaj je mar Janezu, da postane sam svoj gospodar! Celó nejevoljen je bil videti, kakor da bi se branil tega, po čemer je prej tolikanj hrepenel. Toda, oh! ne brani se on svojega doma, ne lastnega posestva, ampak nečesa drugega se brani, nekega bremena, neke obveze. Z bridkostjo se je zavedala, da je ona tisto breme in nekdanja obljuba tista obveza, iz katere se hoče on rešiti tudi na stroške svoje samostalnosti, če mora tudi ostati vse žive dni ubog delavec. Ali mu je dala ona kaj povoda? Ali si je sama količkaj kriva svoje nesreče? V spomin ji je stopilo zopet nedolžno občevanje z Arturjem in rdečica jo je polila, ne od

sramu, ampak od nejevolje, če bi to mogel biti razlog krivičnemu vedenju, če bi ji mogel zameriti on, da se je prikupila ona proti svoji volji in kljubu vsemu nasprotovanju komu drugemu. Oh, možka krivičnost, ki išče povsod razlogov za opravičevanje svoje brezsrčnosti! — Tako nesrečno se je čutila Meta, da je morala poiskati v tolažbo in pomirjenje tovarišico, še nesrečnejšo od sebe. Šla je Lojzi pomagat pri perilu.

(Dalje prihodnjič.)

VINKO ARBANAS

CVETLIČAR IN PRODÁJALEC
vsakovrstnih
CVETLIC IN ROŽ.

Izvršujem vsakovrstne pogrebne vence. Pri meni dobite najlepše šopke za ženitovanje in druge slavnostne priredbe. Priporočam se Slovence, kakor tudi vsem Hrvatom in Slovanom v Chicagi in okolici.

1320 West 18th St., Chicago, Ill.
Phone: Canal 4340.

ZAKAJ TRPETI?

Revmatične, nevralgične in bolečine v mišicah so hitro odpravljene s primerno uporabo

PAIN-EXPELLERJA

Tvorniška znamka reg. v pat. ur. Zde. dr.
Glejte, da dobite prístnega — slavnega že več kot 50 let.

Zahtevajte SIDRO tvorniško znamko.

Izplačuje v kronah, dinarjih in v dolarjih v gotovem denarju v

JUGOSLAVIJI.

Pišite po cenik za pošiljanje denara.

ŠIFKARTE za vse linije
EMIL KISS,
BANKIR

133 Second Ave., New York.

DR. OHLENDORFOVA ZDRAVILA

so izvrstna proti

KAŠLJU,
UJEDANJU,
ŽELODČNIM BOLEZNIM
IN REVMITIZMU.

Steklenica stane 75c.

1924 BLUE ISLAND AVE.

Prepričajte se!

Da mi resnično izdelujemo najkrasnejše ženitovanijske slike.

Da imamo na razpolago za slikanje najlepše pozicije. Da izdelujemo vsa dela točno in po najzmernejših cenah.

Vsem se priporočam.

Němeček

FOTOGRAFIST

1439 W. 18th St., cor. Albert, Chicago, Ill.

PHONE: CANAL 2534.

Pripravite se za neodvisnost

Začnite se sedaj pripravljati na denarno neodvisnost s tem, da začnete vlagati v hranilni oddelek v Kaspar State Bank.

Čim prej začnete, prej se vam bodo pokazale lepe priliko in vspeh. Ko boste imeli denar na banki, boste čutili v sebi moč za napredek in postali boste samozavdni.

Conservativna in varna banka. Ima vse bančne zmožnosti. Bančna moč nad dvanajst milijonov dolarjev.

KASPAR STATE BANK

BLUE ISLAND AVE., CORNER 19th STREET

Da ugodimo onim, ko ne morejo priti med deveto uro zjutraj in do petih zvečer, zato bo ta banka odprta ob pondelkih in sobotah do pol devetih zvečer.

Varna banka, kamor nalagate svoj denar.

POKLICITE NAS!

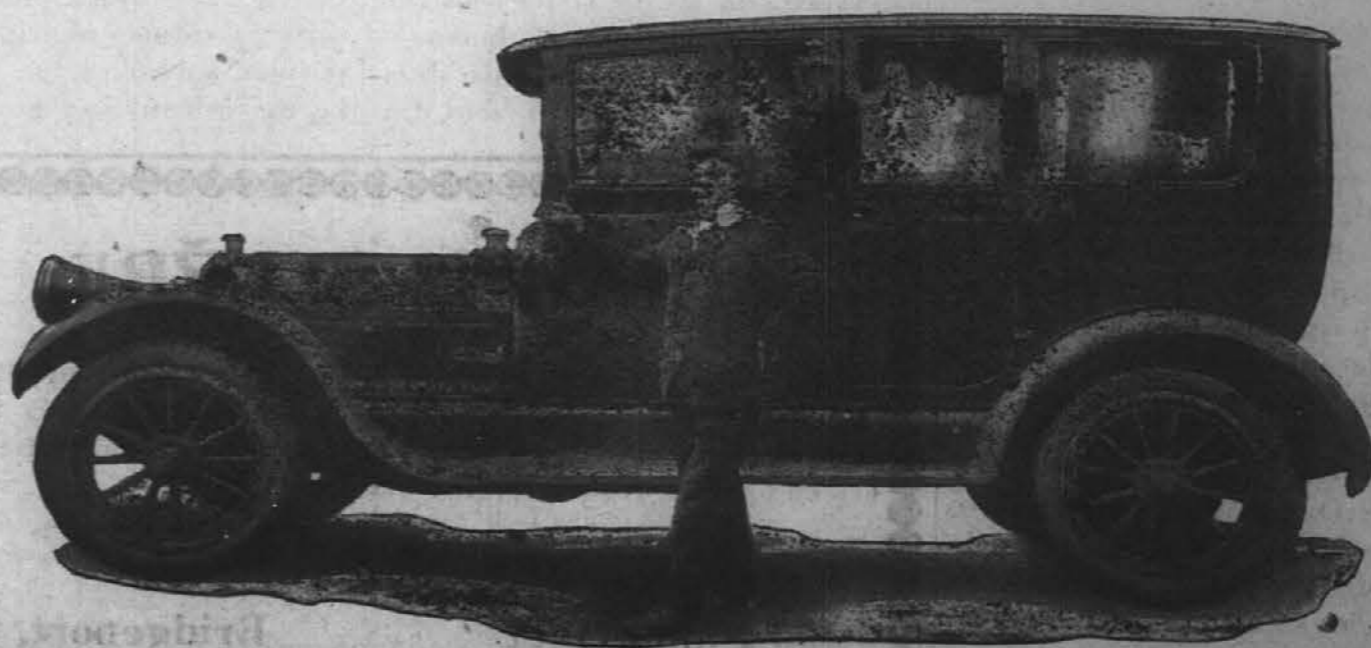
Kadar potrebujete Avtomobile za poroke, krstinje, kakor tudi pogrebne sprevode.

V enakih slučajih se uljudno priporočam vsem Slovence.

ANDREW GLAVACH

1844 W. 22nd Place.
Chicago, Ill.

"Kadar pokličete na telefon, rabi-
te vedno številko Canal 5889."

POZOR ROJAKI IN ROJAKINJE!

ALPENTINKTURA je najuspešnejše na svetu za rast in proti izpadanju las. Alpenpomada za brke in brado; kurja očesa in bradavice v 3 dneh popolnoma odstranimo; revmatizem v 6 dneh popolnoma ozdravimo. Bruslinska tinktura od katere postanejo sivi lasje popolnoma naradni. Rane, opekline, potne noge in za druge bolezni imam jako uspešna zdravila; pišite po cenike, pošljem vam jih zastonj.

KRASEN KOLEDAR in žepno knjižico pošljem vsakomur zastonj, pošljite mi le 5¢ za poštino. V potrebi velja te knjižica vsakemu več kot \$10.00. —

JAKOB WAHČIČ

6702 Bonna Ave., N. E.

Cleveland, O.

John Gornik

SLOVENSKI TRGOVEC IN KROJAČ

6217 ST. CLAIR AVENUE. CLEVELAND, O.

se priporoča za nakup MOŠKE IN DEŠKE OPRAVE.
Izdeluje MOŠER OBLEKE po naročilu točno in ceno.